



חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

(יב) אִם גִּלְעָד אָוֶן אֶךְ שָׂוֹא הָיָו בְּגִלְגָּל שְׁוֹרִים זָבָחוּ גַם מִזְבְּחוֹתָם כְּגִלְיָם עַל תְּלִמְי שְׂדֵי: (יב) אם בגלעד הוו אנוסין ברם בבית גלגלא תורין לטעון דבחו אף אגוריהון אסגיאו כגרין על תחומי חקלא:

(יג) וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שָׂדֵה אָרֶם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה שְׂמֹר: (יג) נביא אמר להון הלא יעקב אבוכון אזל לחקלי ארם ופלא ישראל באתתא ובאתתא נטר ענא:

(יד) וּבְנִבְיָא הָעֵלָה יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנִבְיָא נְשֹׂמֹר: (יד) ואף כד נחתו אבהתכון למצרים נביא שלח יי ואסיק ית ישראל ממצרים ועל ידי נביא אתגטר:

(טו) הַכְּעִיס אֶפְרַיִם תְּמַרוֹרִים וְדָמְיוּ עָלָיו יְטוֹשׁ וְחִרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ אֲדָנָיו: (טו) מרגזין דבית אפרים מוספין למחטי וחובת דם זכאי דאשיד עלוהי יתוב וחסודיה יתוב ליה רבניה:

יג (א) כְּדָבַר אֶפְרַיִם רָתַת נֶשֶׂא הוּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאשִׁים בְּבַעַל וַיִּמָּוֶת: (א) כד ממלל חד מבית אפרים רתיתא אחיד להון לעממיא מתרברבין הוו בישראל וכדו דחבו עד דפלאחו לטעותא מתקטלין:

רש"י

לעכו"ם והמחטיואו לאלד' קשה לו מן ההורגו כאשר חנו למידין מעמון ומואב שהטעו את ישראל להאמל לזעל פעור וענשן הכחוב יותר ממנרי ואדומי שטבעום צנהר וילאו חברב לקראתם. עליו יטוש – עליו יטילם הקב"ה. וחרפתו – שחירף את שלמה כענין שנאמר (מלכים א' יא) וירס יד צמלך שהוכיחו צרבים על אשר צנה שלמה את המלוא כדמפורש בחלק. ישיב לו אדוניו – הקב"ה שהרי הוא הרע לעשות יותר ממנו:

(א) כדבר אפרים רתת – כשקנא ירבעם למקום ודבר כנגד שלמה דברים קשים וזרעדה שהרי מלך גדול היה שלמה. נשא הוא בישראל – משם זכה להגשא להיות מלך ישראל. ויאשם בצעל – כיון שעלה לגדולה ויאשם בעכו"ם. וימות – נכרת בית ירבעם וכן בית אחאב, ויונתן תרגם כד ממלל חד מדבית אפרים רתיתא אחיד להון לעממיא מתרברבין הוו בישראל וכדי לחבו בפולחן טעותא מתקטלין:

(יא) ודברתי על הנביאים – להוכיח אתכם ולהחזיר אתכם למוטב. וביד הנביאים אדמה – נראיתי להם צממה דומיות, ד"ל אדמה להם דברי ע"י משלים כדי לישבם על שומעיהם:

(יב) אם גלעד און – אם צל להם שצר ואונם הם גרמו לעצמם כי אך שוא היו ובגלגל שורים זבחו לעכו"ם. גם מזבחותם – רבים כגלים שעל תלמי שדי, תלמי שדי היא מענית המחרישה קרויה תלם:

(יג) ויברח יעקב שדה ארם וגו' – כאלד שומר נחזור על הראשונות שדברנו למעלה וישר אל המלאך ועוד זאת עשיתי לו הורכך לברוח שדה ארם ידעתם איך שמרתיו. ובאשה שמר – את הלחן:

(יד) ונביא העלה ה' וגו' – ועל שאתם מבזין את הנביאים ומלעיגין בדבריהם הלח נביא העלה וגו':

(טו) הכעיס אפרים – לברואו לבזות את נביאיו ולכגוד בו. תמרורים – הם לו כי דמיו אשר שפך בהחטיואו את ישראל להאמיר

בתובים – משלי פרק ו' לב'–לה' פרק ז' א'–ב'

(לב) נֶאֱפָ אִשָּׁה חָסֵר לֵב מִשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה: (לב) מן דגיר באתתא חסיר דרעינא ומן דבעי די יחבל נפשיה הוא עבר לה:



חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

- (לג) נָגַע וְקָלוֹן יִמָּצֵא וְחֲדָפְתוּ לֹא תִמְנָחָה: (א) מכתשי וצערי יארע וחסודיה לא מטעי:
 (לד) כִּי קִנְיָה חֲמַת גָּבַר וְלֹא יִחְמוֹל בְּיוֹם נָקָם: (ב) מטול דטננא חמתא דגברא ולא חיס
 ביומא דפורענא:
 (לה) לֹא יֵשֵׂא פָנָי כָּל כַּפָּר וְלֹא יֵאבֶה כִּי תִרְבֶּה שִׁחָד: (ג) ולא נסב באפיה דכל דיהב
 ליה מוהבא ולא מתפס כד תסגא שוחדא:
 (א) בְּנֵי שְׂמֹר שְׂמֹר אֲמָרִי וּמִצּוֹתַי תִּעֲפֹן אֶתְּךָ: (א) ברי נטר מימרי ופקודי תטשי גבך:
 (ב) שְׂמֹר מִצּוֹתַי וְחַיָּה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן עֵינֶיךָ: (ב) נטר פקודי וחיה ונימוסי היך בבתא
 דעינא:

רס"י

- (לז) נואף אשה וגו' – שלשתם מחוזרים
 בדבור אחד אם יגנוב הגנב גנבה אין לבזותו
 כ"כ כמו הנואף למה כי לרעבון נפשו הוא
 עושה ואולי אין לו מה יאכל וכשנמלא יש לו
 תקנה בתשלומין ולכל היותר ישלם שבעתים
 כלומר תשלומי כפל הרצה ואפילו חמשים על
 אחד, ויש מפרשים שבעתים כמו גונב שור
 וכליו וטבחיו שמשלם חמשה בקר ותשלומי
 כפל על הכלים (הרי שבעה). את כל הון
 ביתו יתן – ואפי' כריך למכור כל אשר לו על
 זה מכל מקום יש לו תקנה ומתחלה מחמת
 רעב עשה, אבל:
 (לח) נגע וקלון ימלא – על עבדות גלולים
 ועל גילוי עריות הנגעים באים:
- (לז) כי קנאה – מתקנא בו להפרע בו חמתו
 של הקב"ה שהוא גבור על כל ולא יחמוול
 ביום נקם:
 (לה) לא ישא – פנים, לכל ממון לכפר על
 אשר כפר בו ונדבק בעבדות גלולים, ורבותנו
 דרשו לא יבזו לגנב, זה המחננב מאחר חזירו
 הולך לבית המדרש ועוסק בתורה, ונמלא
 ישלם שבעתים, סופו שמתמנה דיין ומורה
 הוראות שאין שבעתים אלא תורה שנאמר
 מזוקק שבעתים (תהלים יב):
 (ב) וחורתי כאישון עיניך – שחור של עין
 שהוא דומה לחשך כמו אישון לילה:

משנה – בבא קמא פרק ז'

- (א) מִרְבֵּה מִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל מִמִּדַּת תְּשֻׁלוּמֵי אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה, שְׁמִנֵּת
 תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל נוֹהֶגֶת בֵּין בְּדָבָר שֵׁשׁ בּו רוח חיים וּבֵין בְּדָבָר שְׁאֵין בּו רוח
 חיים, וּמִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. אֵינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְּשׂוֹר וְשֶׁה בְּלָבָד,
 שְׁנַאֲמַר (שמות כא) כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׂוֹר אוֹ שֶׁה וְטָבְחוֹ אוֹ מְכָרוֹ וְגוֹמֵר. אֵין הַגּוֹנֵב
 אַחֵר הַגּוֹנֵב מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל, וְלֹא הַטּוֹבֵחַ וְלֹא הַמוֹכֵר אַחֵר הַגּוֹנֵב מִשְׁלָם
 תְּשֻׁלוּמֵי אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה:
 רע"ב – (א) בדבר שיט בו רוח חיים ובדבר
 שאין בו רוח חיים – לכתיב (שמות כ"ב) על
 שה על שלמה על כל אבדה וגו' ישלם שנים:
 (ב) גנב על פי שנים, וטבח ומכר על פיהם או על פי שנים אחרים. משלם
 תשלומי ארבעה וחמשה. גנב ומכר בשבת. גנב ומכר לעבודה זרה. גנב
 וטבח ומכר ביום הפפורים. גנב משל אביו וטבח ומכר ואחר כך מת אביו,



חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

גָּנַב וְטָבַח וְאַחַר כִּן הִקְדִּישׁ, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי אֲרֻבַּעַה וְחֻמְשָׁה. גָּנַב וְטָבַח לְרַפּוּאָה אוֹ לְלִבְלָבִים. הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצָא טְרֵפָה. הַשּׁוֹחֵט חוֹלִין בְּעֶזְרָה. מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי אֲרֻבַּעַה וְחֻמְשָׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר בְּשְׁנֵי אֵלּוּ:

ומכר ואחר כך מת אביו – אבל מת אביו ואח"כ טבח, תנא סיפא לפטור, לשלו הוא טבח ושלו הוא מוכר, שהרי ירש את אביו: בשני אלו – בטרפה ובחולין בעזרה. דקסבר ר"ש שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה. אבל לרפואה ולכלבים, שחיטה ראויה היא, דאי בעי מזי אכיל מינה:

רע"ב – (ב) גנב על פי שנים – כלומר שנים מעידין אותו שגנב: גנב ומכר בשבת – אבל טבח שהוא ענוש סקילה. קס ליה דברבא מיניה: וטבח ביום הכפורים – שאין זדונו אלא כרת. וכגון ללא אחרו ציה ולא לקי, דקיימא לן כל חייבי מלקיות שוגגים חייבים בתשלומין. אבל חייבי מיתות ב"ד, אפילו שוגגים פטורים מן התשלומין: וטבח

(ג) גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם וְטָבַח וּמָכַר עַל פִּיָּהֶם. וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין, מִשְׁלָמִין הַכֹּל. גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם וְטָבַח וּמָכַר עַל פִּי שְׁנַיִם אַחֲרֵיהֶם, אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִמְצָאוּ זוֹמְמִין, הָרֵאשׁוֹנִים מִשְׁלָמִים תְּשֻׁלוֹמֵי כָּפָל. וְהָאֲחֵרוֹנִים מִשְׁלָמִין תְּשֻׁלוֹמֵי שְׁלֹשָׁה. נִמְצָאוּ אַחֲרוֹנִים זוֹמְמִין, הוּא מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי כָּפָל. וְהוּן מִשְׁלָמִין תְּשֻׁלוֹמֵי שְׁלֹשָׁה. אַחַד מִן הָאֲחֵרוֹנִים זוֹמֵם. בְּטָלָה עֲדוּת שְׁנֵיהֶם. אַחַד מִן הָרֵאשׁוֹנִים זוֹמֵם. בְּטָלָה כָּל הָעֲדוּת. שְׁאֵם אֵין גְּנִיבָה אֵין טְבִיחָה וְאֵין מְכִירָה:

משלמין, שהרי בטלה עדותו כבר והוכחשו, כיון ללא גנב לא טבח, ואהכי לא מחייבו אלא לעמנו הייתם שהוסרה גופה של עדות. וכל שכן אם הוזמו שנים הראשונים תחלה, שעדות שניה בטלה. אלא שבזמן שלא הוזמו אלא אחד, בטלו שניהם. אבל כשהוזמו שניהם, לא בטלה עדות ראשונה אלא משלמין כפל:

רע"ב – (ג) האחרונים משלמים שלשה – לשור. וכגון שהוזמו אחרונים תחלה. דאי עידי גניבה הוזמו תחלה, בטלה לה עדות טביחה, דלילמא בעלים מכרהו לו, וכי מתזמי אמאי משלמי: בטלה עדות שניה – והוא משלם כפל משום עדות ראשונים. והן פטורין, דאין עדים משלמין ממון עד שזומו שניהם: בטלה כל העדות – והוא פטור והם פטורים. ואפילו חזרו והוזמו אחרונים אח"כ, אין

(ד) גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם, וְטָבַח וּמָכַר עַל פִּי עַד אַחַד, אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי כָּפָל, וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי אֲרֻבַּעַה וְחֻמְשָׁה. גָּנַב וְטָבַח בְּשֶׁבֶת גָּנַב וְטָבַח לְעִבּוּדָה זָרָה. גָּנַב מִשָּׁל אָבִיו וּמִתְאָבִיו וְאַחַר כִּן טָבַח וּמָכַר, גָּנַב וְהִקְדִּישׁ, וְאַחַר כִּן טָבַח וּמָכַר, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי כָּפָל וְאֵינוֹ מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי אֲרֻבַּעַה וְחֻמְשָׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, קִדְּשִׁים שְׁחִיב בְּאַחֲרֵי־וֹתָן מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוֹמֵי אֲרֻבַּעַה וְחֻמְשָׁה. שְׁאֵין חֵיב בְּאַחֲרֵי־וֹתָם פְּטוּר:

ואח"כ באו עדים חייב. והני מילי באומר לא גנבתי ובאו עדים שגנב, וחזר ואמר טבחתי ומכרתי, ובאו עדים אח"כ שטבח ומכר, חייב, שהרי כשאומר טבחתי ומכרתי אינו מחייב עצמו בכלום, שידע הוא שמודה בקנס פטור, ואין כאן הודאה של כלום. אבל באומר גנבתי ובאו עדים שגנב, פטור. דחייב עצמו

רע"ב – (ד) על פי עד אחד – אע"ג דמלתא לפשיטא היא דאין משלם ארבעה וחמשה על פי עד אחד, הא קמשמע לן דעל פי עצמו דומיא דעל פי עד אחד, מה עד אחד אי אחי עד אחד בתר הכי מאטרף בהדיא ומיחייב, על פי עצמו נמי אי אחי עדים בתר הודאתו מחייבי ליה, דמודה בקנס

חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

האיש, לכיון להבעל חייב באחריותם כי קא טבח למריה קא טבח. ובקדשים שחייב באחריותו נמי לא מחייב ר"ש תשלומי ארבעה וחמשה אלא כשחטון תמימים צפנים לשם זבחים אלא שגשפך הדם, או שחטון זבחי מומין בחוץ. ואע"פ שלא נפדו, סבר כל העומד לפדות כפדוי דמי והוא שחיטה ראויה. אבל אם שחטון תמימים בחוץ, הוא שחיטה שאינה ראויה. ושמעינן ליה לר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה ואינו חייב עליה תשלומי ארבעה וחמשה. ואין הלכה כר' שמעון:

לשם קרן מיהא צהולתו, הלכך הולאה גמורה היא ופטור מכפל, אע"פ שאח"כ צאו עדים: ומת אצו – והוא יורשו ולא הוא טביחה כולה באיסורא: גנב והקדיש – כי קא טבח להקדש קא טבח ולא זבחים: ר"ש אומר קדשים שחייב באחריותם וכו' – ר"ש לאו אמילתיה דת"ק קאי ולא פליג עליה בגנב והקדיש ואח"כ טבח ומכר. אלא שמעיננהו ר"ש לרבנן בדוכתא אחריתי דאמרי הגונב הקדש מבית זבחים פטור, דכתיב (שמות כ"ב) וגונב מבית האיש ולא מבית הקדש. ועלה קאי ר"ש ואמר קדשים שחייב באחריותו חייב, דקרינן ביה וגונב מבית

(ה) מכרו חוץ מאחד ממאה שבו, או שהיתה לו בו שתפות, השוחט ונתנבלה בידו. הנוחר, והמעקר משלם תשלומי כפל. ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר חוץ מרשותם. או שגנב חוץ מרשותם. וטבח ומכר ברשותם. או שגנב וטבח ומכר חוץ מרשותם. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. אבל גנב וטבח ומכר ברשותם פטור:

השאיך גיזותיה או קרניה, ללא הוי שוור, ולא מפטר בהכי: הנוחר – קורעו מנחיריו עד לבו: והמעקר – עוקר סימנים, פטור. ואפילו לרבנן דאמרי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, דהא לאו שחיטה היא כלל:

רע"ב – (ה) מכרו חוץ מאחד ממאה שבו – גנב שמכר כל השור חוץ מדבר מועט שבו, מן הדברים הנותרים עמו בשחיטה, פטור, דכתיב (שמות כ"א) וטבחו או מכרו, עד שימכור כל הדברים הנותרים בטביחה. לאפוקי שאם

(ו) היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור. הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים ומת חי, נתנו לבכורות בנו או לבעל חובו לשומר חנם, ולשואל, לנושא שכר, ולשובר, והיה מושכו ומת ברשות הבעלים, פטור. הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים ומת חי:

בחמש סלעים של פזיון צנו: היה מושכו – הכהן או בעל חוב או השומר. ומת זרקות זבחים: פטור – הגנב מכלום:

רע"ב – (ו) היה מושכו ויוצא – פטור מכפל: הגביהו – אפילו זרקות זבחים. שהרי הגזבה קונה בכל מקום: נתנו – גנב לכהן,

(ז) אין מגדליו בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדליו בסוריא, ובמדברות שבארץ ישראל. אין מגדליו תרנגולים בירושלים, מפני הקדשים, ולא בהנים בארץ ישראל מפני הטהרות. אין מגדליו חזירים בכל מקום. לא יגדל אדם את הכלב, אלא אם כן היה קשור בשלשלת. אין פורסין נשבין ליונים. אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים ריס:

זה לישוב. ואם יפסידו שדות אחרים ישלמנה: אין מגדליו תרנגולים בירושלים מפני קדשים – שאוכלין סם. ודרך תרנגולים לנקר באשפה, ושמה יביאו עכס [כשעורה] מן השרץ ויטמאו

רע"ב – (ז) אין מגדליו בהמה דקה בארץ ישראל – משום ישוב ארץ ישראל, שמפסידין את הזרעים: אבל מגדליו בסוריא – ארצות שכבש דוד. ללא שמה כיבוש, ולא חיישינן



חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

שהגיע לחצי חומה נעץ לפרנוי בחומה ונזעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. באותה שעה אמרו ארור המגדל חזירים: את הכלב – מפני שנוסף ומנבח ומפלת אשה מיראתו: נשבים – פחים. שלא ילכדו בהם יוני בני היסוד: שלשים רים – ארבעה מילין:

את הקדשים: ולא יגדלו כהנים תרנגולים בכל ארץ ישראל: מפני הטהרות – שהכהנים אוכלים תרומה וזרימים לשמרה צטהרה: חזירים – מפרש טעמא בגמרא, כשלו מלכי השמונאי זה על זה היו רגילים בכל יום שהיו אלו שצחץ מעלים להם תמידים לאלו שצפנים. יום אחד העלו להם חזיר, כיון

גמרא – בבא קמא דף פ' ע"א

תנו רבנן מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שינק חלב רותח משחרית לשחרית והביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המטה והיה יונק ממנה משחרית לשחרית לימים נכנסו חבריו לבקרו כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה חזרו לאחוריהם ואמרו לסטים מזויין בביתו של זה ואנו נכנסין אצלו ישבו וברקו ולא מצאו בו אלא אותנו עון של אותה העז ואף הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני שאין בי עון אלא עון אותה העז שעברתי על דברי חברי.

(דף פג' ע"א) לא יגדל אדם את הכלב אלא אם כן קשור בשלשלאות כו': תנו רבנן לא יגדל אדם את הכלב אלא אם כן קשור בשלשלת אבל מגדל הוא בעיר הסמוכה לספר וקושרו ביום ומתירו בלילה תניא רבי אליעזר הגדול אומר המגדל כלבים כמגדל חזירים למאי נפקא מינה למיקם עליה בארור אומר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן בבל כעיר הסמוכה לספר דמי תרגמה נהרדעא דריש ר' דוסתאי דמן בירי ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל ללמדך שאין שכינה שורה על ישראל פחות משני אלפים ושני רבבות חסר אחת והיתה אשה מעוברת ביניהם וראויה להשלים ונבח בה כלב והפילה נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא ביתא נבח בה כלבא אמר לה מריה לא תיסתפי מיניה שקולי ניביה אמרה ליה שקילי טיבותיך ושדיא אחיזרי כבר נד ולד:

רש"י על הגמרא

לספר ואשמועינן רב נחמן דהואיל ויש צבאל יסוד קבוע וישראל הרבה מותר לגדל כלבים צעיר הסמוכה לספר כאילו היא מארץ ישראל: ניבי – ינייבי"ש ל"א ארבע שיני הכלב הארוכות שבהן נושך כך שמעתי (חולין דף נט) (צבכורות): שקילי טיבותיך – נטולה היא טובתך ומוטלת על הקואים (שלא קשרת

גונח – פליר"א רועק מפני כאב הלכ לא היה יכול להקיב רוחו: לסטים מזויין – רועה בשדות אחרים וגוזל את הרצים: לספר – מרחק בין ישראל לעובדי כוכבי וזריכה שימור: בארור – כדתניא לעיל ארור ישראל שיגדל חזירים: צב – שם המדינה ועיר אחת שבה נקראת נהרדעא ואותה העיר סמוכה

חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

חַת הַכֹּלֵב) מֵה שְׁחַתָּה מִנְחֻמֵי הַבַּל: כַּזֵּר נָל – וְנַעֲקֵר מִמְקוֹמוֹ:

זוהר – ויצא דף קטג' ע"א

יֵצֵג אֶת הַמְקֻלּוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרֹהֲטִים וְגוֹי. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מִשְׁלֵי ט) אִם חֲכָמַת חֲכָמַת לָךְ וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא. אִם חֲכָמַת חֲכָמַת לָךְ, תָּא חֲזוּי, וְוִי לְאִינּוֹן חֲזִיבֵי עַלְמָא, דְּלֹא יָדְעִין וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּמַלְי דְּאוֹרֵייתָא. וְכַד אִינּוֹן מִשְׁגִּיחִין בְּה, בְּגִין דְּלִית לֹון סְכָלְתָנּוּ, מַלְיִן דְּאוֹרֵייתָא דְּמִיִּין בְּעֵינֵיהוּ כְּאִילוּ בְּלָהוּ מַלְי רִיקְנִיא, וְלִית בְּהוּ תוֹעֵלְתָא. וְכֹלָא בְּגִין דְּאִינּוֹן רִקְנִין מִדְּעֵתָא וְסְכָלְתָנּוּ. דְּהָא כָּל מִילֵי דְּאוֹרֵייתָא, בְּלָהוּ מַלְיִן עַלְאִין וְיִקְרִין. וְכָל מַלְיָה וְמַלְיָה כְּתִיב בְּה (מִשְׁלֵי ג) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשּׁוּוּ בְּה (בְּאוֹרֵייתָא):

וְכָל אִינּוֹן טְפָשִׁין, אֲטִימִין דְּלָבָא, כַּד חֲמָאן מַלְי דְּאוֹרֵייתָא, לֹא דִי לֹון דְּלֹא יָדְעִי, אֶלָּא דְּאִינּוֹן אֲמַרִי, דְּאִינְהוּ מַלְיִן פְּגִימִין, מַלְי דְּלִית בְּהוּ תוֹעֵלְתָא. וְוִי לֹון, כַּד יִתְבַּע לֹון קוֹדֶשָׁא בְּרִיָּה הוּא, עַלְבּוֹנָא דְּאוֹרֵייתָא, וְיִתְעַנְשּׁוּן עוֹנְשָׁא דְּמַרְדֵי בְּמַאֲרִיהוֹן:

מֵה כְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא, (דְּבָרִים לב) כִּי לֹא דָבָר רַק הוּא מִכֶּם, וְאִי אִיהוּ רַק מִכֶּם אִיהוּ, דְּהָא אוֹרֵייתָא כְּלָא, מַלְיָא מִכָּל אֲבָנִין טְבִין וּמַרְגָּלָאן יִקְרִין, מִכָּל טְבִין דְּעַלְמָא. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשּׁוּוּ בְּה, וְהִיָּד יִמְרוֹן דְּאִיָּהוּ רִיקְנִיא:

וְשַׁלְמָה מְלָכָא אֲמַר, אִם חֲכָמַת חֲכָמַת לָךְ, דְּכַד יִתְחַפֵּם בְּר נִשׁ בְּאוֹרֵייתָא, תוֹעֵלְתָא דִּילִיָּה אִיהוּ. דְּהָא בְּאוֹרֵייתָא לֹא יְכִיל לְאוֹסְפָא אֶפִּילוּ אֶת אַחַת. וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא, דְּהָא אוֹרֵייתָא, לֹא יִגְרַע מִשְׁבַּחָהא כְּלוּם, וְלִיִּצְנִיתָא, דִּילִיָּה אִיהוּ, וְאֲשַׁתָּאֵר בֵּיה לְאוֹבְדָא לִיָּה מַחֲאִי עַלְמָא וּמַעֲלָמָא דְּאֵתִי:

הלכה – הרמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ג'

(ד) היה לפניו עשיית מצוה ותלמוד תורה אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק לתלמודו ואם לאו יעשה המצוה ויחזור לתלמודו:

(ח) כתוב בתורה לא בשמים היא ולא מעבר לים היא לא בשמים היא לא בגסי הרוח היא מצויה ולא במהלכי מעבר לים היא לפיכך אמרו חכמים לא כל המרבה בסחורה מחכים וצונו חכמים הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה:

(י) כל המשים על לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה הרי זה חלל את השם ובזה את התורה וכבה מאור הדת וגרס וגרם רעה לעצמו ונטל חייו מן העולם הבא לפי שאסור ליהנות מדברי תורה בעולם הזה אמרו חכמים כל הנהנה מדברי תורה נטל חייו מן העולם ועוד צונו ואמרנו אל תעשה עטרה להתגדל בהן ולא



חק לישראל – פרשת ויצא יום ד'

קרדום לחפור בהן ועוד צוו ואמרו אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה וגודרת עון וסוף אדם זה שיהא מלסטם את הבריות:

הלכה – מספר הרוקח דף ב' ג'

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבָרְכָה לְעוֹלָם יְמוּד אָדָם אֶת עֵצְמוֹ אִם יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל יִתְפַּלֵּל וְאִם לֹא אֵל יִתְפַּלֵּל וּכְתִיב (תהלים ט"ז) שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תְמִיד לְכֹן בְּשִׁלֵּשׁ בְּרָכוֹת רֵאשׁוֹנוֹת וּבְשִׁלֵּשׁ בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת וּבְחִיתוּם כָּל בְּרָכָה בְּרוּךְ אַתָּה ה' עֲרִיךְ כּוּוֹן הַלֵּב בְּדַעַת שְׁלִימָה וּבְהַכְנַעַת הַלֵּב וְרוּחַ. וְאַלְמֹדָךְ הַכְנַעָה וְהַשְׁפִּלָה אִיךְ הִיא חֲשׂוּבָה לְפָנַי אָבִיךְ שְׁבַשְׁמִים וְתִתְחַרֵּט מִמַּעֲשֵׂיךְ וְתִהְיֶה בּוֹשׁ מִמַּעֲשֵׂיךְ אִיךְ תִּשְׁיב לוֹ הַנֶּפֶשׁ כְּאִשֶּׁר נִתְּנָה לָךְ וַיִּבְרָךְ בְּדַמְעָה לְבָבוֹ וּבְדַמְעָה עֵינָיו עַל חֲטָאָיו כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל דָּוִד (ש"ב כ"ג) הוֹקֵם עַל שְׁהָקִים עָלֶיךָ שֶׁל תִּשׁוּבָה וְאָמַר אֵל דַּמְעָתִי אֵל תִּתְחַרֵּט וְיִתְחַרֵּט וְיִקְרַע סָגוֹר לִבּוֹ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַפְּתוּב (יואל ב') וְקָרְעוּ לְבַבְכֶם וְאֵל בְּגָדֵיכֶם וְשׂוּבוּ. וְיִתְוַדָּה עַל מְנַת לְעִזּוּב שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כ"ח) וּמוֹדָה וְעִזּוּב יְרוּחַם וְיִעֲזוּב דְרָכּוֹ וְהִרְהוּרָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נ"ד) יַעֲזוּב רִשְׁעֵי דְרָכּוֹ וְגו' וַיִּפְשַׁט בְּמַעֲשָׂיו כְּאִמּוֹר (איכה ג') נִחַפְּשָׁה דְרָכֵינוּ וְנִחַקְוָה וְנִשׁוּבָה וַיִּדְאָג וַיִּתְאַנַּח וְאִנְחָתוֹ לְפָנָיו תִּבֵּא וַיִּפְנֶע לִבּוֹ עַל דְרָךְ (מ"א כ"א) הִרְאִיתָ כִּי נִכְנַע אַחֲאָב וַיִּשְׁנֶה מִלְּבוּשָׁיו וַיִּתְאַבֵּל וַיִּתְאַוֵּן עַל חֲטָאָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות ל"ג) וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא שָׁתוּ אִישׁ עֲדָיו עָלָיו:

לע"נ

זאב וזיית בן שרה, גר גבריאל בן סוזן יהונתן בן צדיקה, דניאלה פורטונה בת רזל, צדיקה בת שרה ז"ל.